

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 27 februari 1896, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af
27 kap. 10 § byggningsbalken.*

I en inom Andra Kammaren väckt, till lagutskottets behandling hänvisad motion, n:o 135, hemställer herr *O. G. Eriksson* i Öfra Odensvi, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att 27 kap. 10 § byggningsbalken erhåller följande förändrade lydelse:

Då bonde — — — — —

dalers bot. Hafver han, då fardag inne är, foder öfver, skall han öfverlåta detsamma åt jordegaren eller efterträdaren, mot en ersättning motsvarande hälften af det i orten gångbara pris, och hvilken ersättning, derest öfverenskommelse icke uppnås, bestämmes af tre gode män, hvilka utses på sätt, som i lagen om skiljemän är stadgadt. Vare ock — —

det åter.

Till stöd för motionen anföres:

Ehuru en af motionären vid förlidet års riksdag väckt motion, n:o 4, afseende sådan ändring af 27 kap. 10 § byggningsbalken, att egare eller tillträdande arrendator skulle förpligtas att lösa det foder, som afträdande arrendator hade öfver vid fardag, af lagutskottet afstyrktes och icke ledde till någon Riksdagens åtgärd, ville motionären ännu en gång fästa Riksdagens uppmärksamhet på bestämmelserna i åberopade lagrum, hvilket enligt hans förmenande vore otydligt och ofullständigt.

I vår tid, då en rationel boskapsskötsel vore ett hufvudvilkor för jordbruksnäringens rätta bedrivande, vore fodertillgången vid en egendom af ganska stor betydelse, hvarför ock — då motionären fortfarande vore af den åsigt, att det i de flesta fall mötte stora svårigheter för en afträdande arrendator att kunna nöjaktigt använda hela fodertillgången vid den egendom, han måste afträda så tidigt på året som den 14 mars, ty

det kunde ju dels vara brist på husrum för flera kreatur, och dessutom kunde det ju hända, att arrendatorn saknade tillgångar att för sista året inköpa flera kreatur än det antal, som, beräknadt för hela året, varit tillräckligt för uppställande af fodertillgången — motionären ansåge, att tillträdaren borde vara skyldig att lemna ersättning för det foder, som funnes öfver vid fardag och enligt åberopade lagrum icke finge af bole föras.

Den åsigt, motionären framhållit i förevarande hänseende, hade ock i visst fall beaktats, hvilket framginge af Kongl. Maj:ts nådiga förordning den 10 november 1882 angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, der det bland annat stadgades:

»23:o. För det trädesbruk samt den höstplöjning, gräsfrö- och höst-sädessädd, som afträdande arrendator, derest icke med tillträdaren annorlunda öfverenskomes, är skyldig att året före egendomens afträdande verkställa i enlighet med tillämpad växtföljd eller kontraktets härutinnan meddelade bestämmelser, eger han af tillträdaren åtnjuta ersättning, som, i händelse af tvist, bestämmes af tre gode män, af hvilka af- och tillträdare välja hvar sin och den tredje utses af de sålunda valde eller, om desse ej blifva om valet ense, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

Arrendator vare pliktig att vid egendomens afträdande utan ersättning tillhandahålla tillträdaren foder till visst belopp, som varder i arrende-kontraktet bestämdt. Det deröfver vid arrendets frånträdande å egendomen befintliga förråd af hö och halm skall af arrendatorn öfverlätas åt tillträdaren, mot ersättning motsvarande hälften af det i orten gångbara pris och hvilken ersättning, derest öfverenskommelse derom icke uppnås, bestämmes af gode män i den ordning, som i nästföregående moment finnes stadgad.»

Hvad som anfördes vid behandling af åberopade motion i Andra Kammaran under förlidet års riksdag, syntes motionären konstatera, att ifrågavarande lagbud vore otydligt och ofullständigt, och ehuru meningarna kunde vara delade om rätta sättet för afhjelpande af denna brist, förefölle det motionären, att Kongl. Maj:t, i hvad beträffade förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, lyckats lösa frågan på ett mycket tillfredsställande sätt.

Föreliggande förslag, som enligt motionärens egen utsago skulle utgöra i hufvudsak ett förnyande af hans vid sistlidna års riksdag väckta motion i ämnet, företer dock flera skiljaktigheter mot det i sistnämnda motion framställda. Förutom det att ersättningen för foder till afträdande arrendator enligt nu föreliggande motion skall utgå med hälften af det i orten gångbara pris, under det att densamma enligt motionärens förra för-

slag skulle utgå med två tredjedelar af årets markegångspris, råder emellan de båda förslagen den väsentliga olikhet, att det vid sistlidna års riksdag afgifna förslag stadgar *skyldighet för jordegare eller tillträdande arrendator* att till ofvannämnda ersättning lösa öfverblifvet foder, då deremot nu föreliggande motion åsyftar stadgande om *skyldighet för afträdande arrendator* att mot halfva värdet öfverlåta fodret. Den i afträdarens intresse ifrågasatta bestämmelsen om jordegarens eller tillträdarens åliggande att lösa öfverblifvet foder har utbytt mot en föreskrift för afträdaren, att han skall lemna fodret för visst pris. Föreskriften är, såsom motionären anger, hemtad från förordningen den 10 november 1882, angående förändrade grunder för förvaltningen af kronans jordbruksdomäner, och i de för utarbetande af denna förordning tillsatte komiterades motivering säges tydligen, att lösen behöfver ega rum endast om tillträdaren sådant önskar.

1895 års lagutskotts öfver motionärens då väckta förslag afgifna utlåtande, hvilket rigtade sig hufvudsakligen mot det mindre rättvisa att förpligta jordegare eller tillträdande arrendator att utan hänsyn till eget behof lösa allt det foder, som afträdaren vid sitt afträde kunde vilja aflemna, och utmynnade uti afstyrkande af bifall till den ifrågasatta lagändringen, kan därför anses hafva tillämpning endast å motiven till nu föreliggande förslag, men icke å sjelfva förslaget.

Men afven detta förslag finner utskottet sig förhindradt att tillstyrka. Några skäl för en ändring i sådan rigtning af gällande lagrum hafva icke anförts, och skall den innebära en inskränkning i afträdande arrendators rätt att förfoga öfver det öfverblifna fodret, medför den åtminstone icke någon fördel för afträdaren.

Utskottet hemställer följaktligen,

att herr Erikssons ifrågavarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 februari 1896.

På lagutskottets vägnar:

E. VON KRUSENSTJERNA.

Reservation

af herrar *P. G. Petersson* och *Redelius*.
